

СТ А Н О В И Щ Е

на дисертационния труд на тема: „Образователна политика на
НСА „Васил Левски“ 1942-2012 г.”,
представен от Емилия Величкова Витанова
с научен ръководител доц. Л. Митев, доктор
за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по
научната специалност „Теория и методика на физическото
възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на ЛФК)”,
професионално направление 7.6. „Спорт”

Рецензент: проф. д-р Мария Василева Тотева, дмн

Образователната политика на една държава е съществен приоритет за изграждане на квалифицирани специалисти в различни направления. В този смисъл изборът на темата на докторския труд е особено актуален предвид бъдещата реализация на нашите спортни специалисти.

Дисертацията е във впечатляващ обем от 337 стр., онагледена със 190 приложения (на електронен носител, 50 таблици, 5 схеми и 3 графики. Библиографският материал се състои от 230 заглавия, материали на Държавния исторически архив, архивите на Музея на спорта и НСА, както и 15 интернет източници.

След подходящо въведение, в сравнително кратък (за общия обем) литературен обзор се коментират публикациите на редица автори, свързани главно с административното развитие на НСА. Много положително оценявам непосредственото цитиране на библиографските източници – подход рядко срещан до сега.

Представената изследователска хипотеза е добре обоснована, от която произтича, ясно конкретизираната цел на изследването. За нейната реализация са формулирани 5 основни задачи. Уместно е било включване и на 6-та задача, свързана с популяризиране на резултатите от научния проект.

Приложена е информативна програма на изследването от 3 групи методи – за събиране на информацията, за анализ на документите, за изготвяне на изследването т.е. използване на 18 вида база данни. Експерименталната работа е извършена в проучване на 6 основни етапа от развитието на НСА.

Показателите за анализ са групирани в 6 направления, които позволяват адекватното реализиране на научната теза.

Обсъждането на доказателствения материал е съобразено с историческото развитие на България и образователните концепции относно подготовката на специалисти в областта на физическото възпитание и спорта.

В раздел III. „Изграждане на образователната политика в ДВУТВ” се коментират предпоставките за създаване на държавен модел за подготовка на учители по физическо възпитание и „мисията” (много успешен термин) на новото висше училище в периода 1942-1944 г. Докторантката подробно анализира общия устройствен правилник, управленската структура, новосъздадените катедри и назначени преподаватели към тях. Особен интерес представляват приетия първи учебен план и програми. Тази част от дисертацията завършва с подходящо обобщение, което характеризира началните години на изградения образователен модел. Този подход е използван при обобщаване на резултатите и в останалите раздели.

Раздел IV е посветен на процесите на изграждане на модела на образователната политика на ВИФ в периода 1949-1972 г. Той е диференциран в два подпериода от които първият (1944-1949) е особено динамичен предвид настъпилите политически промени в България. Е. Витанова успешно ги свързва с цялостното състояние на институцията и реформите във висшето образование.

Вторият подпериод (1949-1972 г.) е особено значим в развитието на ВИФ. Последователно се представят различни държавни нормативни документи, които са база за значителното

развитие на образователната политика и подготовката на спортните специалисти. Изследванията на докторантката показват, че е създаден качествено нов модел на образование, който издига международния авторитет на висшето учебно заведение. В този период ВИФ се обединява с ЦНИИФК, в научно-приложните лаборатории на БСФС работят преподаватели от ВИФ, приемат се вътрешно-нормативни правилници, целящи подобряване на учебната работа и т.н.

Подробно задълбочено и методично са разгледани отделните направления, характеризиращи дейността на институцията и материалната база, съдържание и характеристика на учебния процес, катедрената политика, ролята на Академичния съвет и др.

Раздел V обхваща образователната политика на ВИФ в периода 1973-1989 г. В него настъпват качествени промени в цялостната дейност на висшето учебно заведение. Е. Витанова изпълнява възприетата методика на изследване като има за база на обсъждането състоянието на спортната дейност и физическото възпитание в България. Те определят промените в развитието на ВИФ и по-конкретно образователния процес. По-важните решения са за откриване на нови специалности със съответни учебни структури; развитие на следдипломната квалификация; нова концепция и реализация на педагогическата практика; създаване на нови факултети; въвеждане на комплексен държавен изпит и мн. други управленски решения. Те в унисон с бурното развитие на материалната база са основание на дисертантката да обобщи, че образователната политика на ВИФ „отговаря на най-високите университетски стандарти по това време”.

В VI раздел (1990-2012 г.) има сравнително кратък коментар за общественно-икономическото развитие на България като акцентът е върху състоянието на висшето образование у нас и промените свързани с него. Докторантката цитира текстове от основни нормативни документи, а именно Закона за висшето образование; за

автономията на висшите училища; за създаване на агенция за акредитация; за развитие на академичния състав. Независимо от това, липсата на цялостна система за развитие на спорта рефлектира върху дейността на НСА (вече с ново име). По-съществените административни решения са създаване на факултет Кинезитерапия (по-късно с 2 катедри); закриване на факултет „Чуждестранни студенти” и Военния факултет; създаване на нови лаборатории и особено съществено – въвеждане на тристепенна структура на обучение със съответни изменения в учебните планове. Е. Витанова с успех анализира статуса на НСА в дадения период на демократизация.

Много компетентно е оформен подраздела, касаещ новия трети образователен модел на НСА (2000-2012 г.), който е изграден съобразно изискванията на Болонската декларация от 1999 г. Подробно са коментирани всички административни решения за изграждане на адекватна образователна политика в Академията. По-главните от тях се отнасят до тристепенната структура на обучение; въвеждане на кредитна система; готовност за периодичната акредитация от НАОА; изграждане на нови центрове; създаване на нови специалности със съответните учебни програми; въвеждане на голям брой избираеми дисциплини в ОКС бакалавър и магистър; академичен трансфер и др.

Дисертацията завършва с глава „Изводи”, която в основната си част представлява обобщение. Фактически изводите са в 7 направления и реално отразяват същността на проведеното научно изследване.

В последен раздел е включена много богата библиография от нормативни документи, информация за отчетни доклади на НСА, архивни материали, интернет източници и мн. др.

Независимо от големия обем, добрият стил на авторката и включените документални материали улесняват възприемането на текста.

Във връзка с дисертацията са публикувани 3 статии.

Авторефератът е добре оформен.

Преди да направя окончателното си заключение бих желала дисертантката да коментира понятията „телесно възпитание” и „телесна култура” в смисъл до колко са синоними на „физическо възпитание” и „физическа култура”?

Заклучение

Представеният докторски труд е една обективна история за развитието на Националната спортна академия, образователната ѝ политика в 70-годишен период. Изказвам своето възхищение от задълбочеността и прецизността на докторантката и нейния ръководител при осъществяването на такова мащабно проучване, което обогатява научните знания и дава възможност за бъдещи насоки на образователната политика на НСА в съответствие с направените заключения.

Въз основа на анализа на научната разработка с нейните многобройни достойнства, с пълна убеденост предлагам на Уважаемото научно жури да присъди на Емилния Величкова Витанова образователната и научна степен „Доктор” по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на ЛФК)”, професионално направление 7.6. „Спорт”.

Рецензент:

проф. д-р Мария Василева Готева, дмн